

Генерални секретар НАТО-а Јап де Хоп Схефер одлази с положаја после пет и по година на кормилу Западне војне алијансе. Де Хоп Схефер каже да његов наследник, бивши дански премијер Андерс Фог Расмусен, наслеђује Алијансу која ће морати да се прилагођава да би задржала своју важност и у 21. столећу.

Авганистан, са 60 хиљада војника из 15 држава, можда је највећи изазов НАТО-а. Генерални секретар Јап де Хоп Схефер каже да Алијанса мора да остане и настави борбу.

„Ако бисмо отишли, Авганистан би пао у руке талибана, са ужасним последицама за становништво, посебно жене. Пакистан би такође трпео последице, уз све остало што подразумева интернационална безбедност.“

Критичари кажу да је наступ НАТО-а у Авганистану открио пукотине у Алијанси – мањак политичке воље међу чланицама, лошу логистичку координацију и недостатак обједињене командне структуре. Тешкоће НАТО-а у Авганистану нису само војне, него и дипломатске и практичне. Разорена деценијама ратовања, земља мора да се обнови.

„Истински успех у Авганистану, подразумева цивилну реконструкцију – нешто што НАТО не може да обезбеди, али би морали други. Ако се ти други не ангажују, ни НАТО неће моћи истински да успе. Да кажем отворено: успех НАТО-а све више зависи од фактора који су изван његове контроле“, сматра Схефер.

Де Хоп Схефер предаје дизгине НАТО-а бившем данском премијеру, Андерсу Фогу Расмусену. „Са задовољством очекујем да наставим добар посао који је обавио генерални секретар Схефер у погледу трансформисања НАТО-а – да би одговорио на изазове 21. столећа“, казао је Расмусен.

Ти нови изазови значе да Алијанса мора да се редифинише, каже војни аналитичар Алстер Камерун, из Института британских оружаних снага у Лондону.

„Мислим да ће Алијанса хтети да повећа своју улогу у областима за које до сада није била одговорна, као што су енергетска безбедност, одбрана од сајбер напада, нови меки елементи делатности.“

Ту је и питање даљег ширења. НАТО већ обједињује 28 држава. Грузија и Украјина би хтеле да му се придруже. Барем Грузија има америчку подршку.

„Разумемо да Грузија тежи да се придружи НАТО-у. У потпуности подржавамо ту тежњу и трудимо се да наставимо да вам помажемо да достигнете стандарде чланства у НАТО-у“, казао је потпредседник САД Џозеф Бајден.

То затеже односе НАТО-а са Русијом, што је још један изазов за новог генералног секретара Расмусена. Једна од првих ствари које ће морати да реши јесте састављање стратешког концепта НАТО-а – који представља покретачку снагу Алијансе. Поједине земље сматрају да би Пети члан – колективна самоодбрана – требало да остане главна тачка. Међутим, све чланице не мисле тако.

„Мислим да НАТО, ако жели да задржи своју важност, треба да реши суштинске поделе, јер сматрам да Европљани међу собом имају различите визије о томе шта је сврха Алијансе“, наглашава Камерун.

Нема дилеме да је највидљивији изазов НАТО-а Авганистан. Исход сукоба ће помоћи да се уобличи будућност НАТО-а и начин на који најстарија алијанса на свету планира да се развија у 21. столећу.

(Глас Америке)